

עודכן ב- 11/10/2005 07:30

שוב ייהפכו כרמי הזיתים לשטח צבאי סגור

בתגובה על עתירה שהוגשה לקראת תחילת עונת המסיק, מודה המדינה כיצד היא מונעת מכפריים פלשתינאים גישה ליבולים, כדי להגן על המתנחלים שהשתלטו על אדמותיהם

מאת [עקיבא אלדר](#)

שבעה חודשים מלאו אתמול להחלטת הממשלה לסמוך את ידיה על חוות הדעת של עו"ד טליה ששון. בחוות הדעת נמתח קו שחור מתחת למלים "שישה מאחזים ניתנים היום לפינוי מיידים", לאחר שההליכים המשפטיים מוצו עד תומו. עד היום שום מאחז לא פורק. ועוד נאמר באותה החלטת ממשלה מ-10 במאוס השנה, כי ישראל מחויבת למפת הדרכים שבה נקבע כי על ישראל לפרק את המאחזים הבלתי מורשים שהוקמו מאז מאוס 2001. דו"ח ששון מונה את שמותיהם של 24 מאחזים לא חוקיים שהוקמו מאז התאריך הקובע. שום מאחז לא פונה.

לפני שבעה חודשים הממשלה החליטה גם להטיל על ועדת שרים בראשות שרת המשפטים ציפי לבני לגבש בתוך תשעים יום הצעות החלטה מפורטות ביחס להמלצותיה של ששון לתקן את החוקים ולסתום את הפרצות שקראו לגנבי הקרקעות. לבני ביקשה וקיבלה ארכה של חודשים ומבטיחה שאחרי החגים היא תגיש את הצעותיה לוועדת השרים ולממשלה.

לנשיא בוש שהגיש את מפת הדרכים לא בוער, לממשלה יש זמן ולמפלגת העבודה יש פריימריס. רק הזיתים של הפלשתינאים מתעקשים להבשיל כל שנה באותה עונה. ממש בימים אלה. אין להם סבלנות לחכות עד שאריאל שרון יורה לצה"ל לפנות בנחישות וברגישות את שוכני המאחזים, אלה שהופכים את מסיק הזיתים משמחה מסורתית לכמעט טראומה לאומית. ששון כתבה בלשון יבשה כי "הגנת צה"ל על המאחזים הבלתי מורשים גוררת אותו למעשה, בניגוד לרצונו, לתת גושפנקא, מעצם נוכחותו במקום, להקמת המאחזים הבלתי מורשים".

בתגובתה לעתירה לבג"צ שהגישה האגודה לזכויות האזרח, בשם של בעלי כרמים מחמישה כפרים פלשתינאים, לקראת עונת המסיק הקרובה, מודה המדינה באופן רשמי שבשטחים נהוגה מדיניות של רשע וטוב לו. העבריינים משתלטים על גבעה, בלי לבדוק אם מדובר ב"אדמת מדינה" או באדמה פרטית. החיילים בדרך כלל משקיפים מהצד, לפעמים מטים שכם. מאחר שהמאחז אינו חוקי, אי אפשר להקים סביבו גדר. גם כשהצבא מבקש בכל זאת לגדר את היישוב, הבריונים מגרשים אותו. אותם הפלשתינאים לא מפחידים. אבל הם מפחידים, ועוד איך, את הפלשתינאים.

במסמך שהוגש לבית המשפט מפורטים בגזרת שכם לבדה שמונה אירועים קשים של תקיפה, ירי, גניבה ואיומים כלפי חקלאים פלשתינאים בשנה האחרונה. בשנת 2002 נרשמו 13 אירועים, כולל רצח. בשנת 2003, בנוסף לעשרות מקרי אלימות, עבריינים מאזור איתמר כרתו 600 עצים מכרם זיתים בכפר עינבוס. במסמך מחודש יוני השנה, המשטרה מונה 14 כתבי אישום נגד יהודים שהתנכלו לפלשתינאים. אחד הסתיים במאסר על תנאי. ארבעה נאשמים, כולם קטינים, צוו לחתום על התחייבות להימנע מעבירות דומות. כאילו שבלי לחתום על התחייבות מותר להתנכל לשכן.

כדי להגן על הפולשים היהודים החמושים מפני "גורמי פח"ע", שעל פי מידע מודיעיני מבקשים לנצל את תקופת העיבוד החקלאי כ"פלטפורמה ליציאה לפיגועים", צה"ל מכריז על רצועה ברדיוס של חצי קילומטר מהמאחז הלא חוקי "אזור חיכוך". האזורים הללו חובקים אלפי דונמים של כרמי זיתים בכל רחבי הגדה. כדי להיכנס לחלקות שלהם בעלי האדמות נדרשים לתאם עם רשויות הצבא, כדי שאלה ישלחו כוחות להגן עליהם. מחמת מחסור בכוח אדם, הנוהל המוזר הזה תקף רק בעונת המסיק, וגם זאת באופן חלקי. הכפריים הפלשתינאים, שלעתים

קרובות קומץ עצי זית הם כל רכושם, מוצאים אדמות יבשות ויבול דל.

בתצהיר שהגישה לבית המשפט מטעם המועצה לשלום וביטחון כתבה קבוצת אלופים בדימוס כי "קיים מידע מודיעיני על כוונה של גורמי פח"ע לנצל את מצוקתם של הכפריים והשפלתם כ"פלטפורמה לגיוס מפגעים ותמיכה בפעולות איבה". הקצינים שמו לב שכל ההתרעות מתייחסות ליישובים יהודיים שהתפרסמו בהתנכלויות לפלשתינאים, כמו איתמר ויצהר. "אי צדק גלוי ובוטה, חוסר אונים במתן אפשרות לאדם לעבד את אדמתו בכל עת, נישול והשפלה בתירוץ בטחוני בלתי משכנע", מסכמים הקצינים, "כל אלה מהווים רוח גבית לטרור".

חמש שנים עברו, האפליה נמשכת

יש כאלה, ד"ר דני גרא למשל, שחושבים ששערוריית מח"ש דווקא משרתת את הממשלה. גרא, מנהל חברת ארסד לפיתוח כלכלי במגזר הערבי, המשמש יועץ לוועדת הפנים של הכנסת בנושא יישום מסקנות דו"ח השופט אור, סבור שהעיסוק בהעמדתם לדין של השוטרים שירו מסיח את תשומת הלב מהביקורת של ועדת אור על קיפוח ערבי ישראל על ידי ממשלות ישראל.

"גורמים ברשויות היו מודעים לקיומן של תחושות הקיפוח וההפליה של המגזר", כתבה הוועדה. "הטענות לקיפוח והפליה של המגזר הערבי, והתסיסה שנושא זה מעורר, עלו גם בשירות הביטחון הכללי בדיונים ובמסמכים מן התקופה שקדמה לאירועי אוקטובר. בהערכת מודיעין לקראת שנת 2000 הובלטה התחושה העמוקה במגזר כי 'מערכת השלטון, על מוסדותיה השונים, ממשיכה להתנכר למגזר הערבי, ואינה עושה די כדי להיענות לתביעות המגזר לשוויון אזרחי מלא". מסמך של גוף מחקר בשב"כ קבע כי אירועי אוקטובר היו בין היתר פרי של הבשלת תהליכים ארוכי טווח, וראשון בהם "תסכול מתמשך במגזר הערבי נוכח המצוקה הכלכלית...". ועדת אור אימצה את האבחנות הללו וקבעה כי האפליה היתה "גורם משמעותי" לאירועי אוקטובר 2000.

הנתונים שגרא ריכז בעבור חברי ועדת הפנים מלמדים שמאז אוקטובר 2000 ועד אוקטובר 2005 כמעט מאומה לא השתנה. ערביי ישראל, המהווים 20% בקירוב מהאוכלוסייה, זוכים רק בחמישה אחוזים מתקציבי הפיתוח; 23 מבין 25 היישובים שבראש טבלת האבטלה הם יישובים ערביים; 85% מהערבים חיים ביישובים המשובצים בשלושת העשירונים הנמוכים במדרג הסוציו-אקונומי; 50% מהמשפחות הערביות חיות מתחת לקו העוני (זאת אף שהריבוי הטבעי במגזר הערבי ירד בשנים האחרונות לשלושה אחוזים); על אף החלטת הממשלה לאפליה מתקנת בתחום העסקת ערבים במשרדי הממשלה, הם מהווים לא יותר מ-8% מעובדי המדינה (בלי משרות סיעוד בבתי חולים ממשלתיים, השיעור מגיע לפחות מ-4%).

גרא מציע להתייחס בספקנות להצהרות של פוליטיקאים על תוכניות גרנדיוזיות לצמצום אפלייתם של ערביי ישראל. "מי שזורק מספרים כמו 40 מיליארד דולר, לא מתכוון לעשות מאומה", הוא אומר. "במקום לדבר על אוכל, משרד ראש הממשלה מפזר הצהרות על פיתוח הי-טק לערבים. אני מסתפק בשישה עד שבעה מיליארד במשך עשר שנים, עם תוכנית אינטגרטיביות בתחומי התעסוקה, הדיור, החינוך והכבישים. ושלא יגידו שאין כסף; לדברים חשובים תמיד מוצאים תקציב".

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון